

העמדה לדין בעבירת רצח (באדישות) בתאונות דרכים – הנחיית המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)

סיכום

האם אפשר שיהיו מקרי המתה בתאונות דרכים, בהם נייחס לנאשם את עבירת הרצח הבסיסית? כאשר מדובר בפעולה מכוונת, במסגרתה כלי הרכב משמש כ"אמצעי" למימוש הרצון לפגוע או להמית את הקורבן, מובן שניתן לעשות זאת. אך האם ניתן לייחס עבירה של רצח באדישות [שעניינה שוויון נפש לאפשרות גרימת המוות] במקרים בהם מדובר בתאונות דרכים "רגילות"?

הקושי עם ייחוס עבירה שכזו הינו, שלכאורה אותו נהג/נאשם מסכן גם את עצמו אם הוא נוהג בצורה מסוכנת, ומשכך, קשה להניח הוא שווה נפש גם לאפשרות שמותו שלו ייגרם בתאונת דרכים. מכאן, שלכאורה במקרים של תאונות דרכים "רגילות", גם כאלה שנגרמו כתוצאה מנהיגה פרועה ומסוכנת, נכון יותר לקבוע, לכל היותר, כי הנהג האשם נטל סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת המוות, מתוך תקווה להצליח למנוע התרחשות של תאונה.

אכן, ברוב המקרים של המקרים בהם נהיגה "פרועה" גרמה למוות (נסיעה באור אדום, עקיפה בכביש, נסיעה במהירות מופרזת, וכד'), לא תיוחס עבירה של רצח באדישות אלא, לכל היותר, של המתה בקלות דעת.

עם זאת, יתכנו מקרים קיצוניים, בהם נכון - משפטית וציבורית - לייחס עבירה של רצח באדישות. הדברים אמורים באותם מקרים חריגים, בהם ניתן ללמוד על קיומו של יסוד נפשי של שוויון נפש כלפי התוצאה, מהתנהגותו המסוכנת והפרועה של הנאשם, שחרגה מנטילת סיכון בלתי סביר. בתוך כך, לעתים, נסיבות האירוע מלמדות כי ניתן להעריך שהנאשם היה שווה נפש לאפשרות גרימת מותם של עוברי דרך אחרים, בעוד שביחס לעצמו, הוא קיווה והעריך שהוא לא ייפגע קשות מתאונה, גם אם זו תתרחש. לדוגמא, בעניינו של נהג משאית שגרם למוות כתוצאה מכך שנהג במהירות גבוהה ונכנס לתוך צומת, באור אדום, בעת שהיה תחת השפעת סמים, נקבע כי יש לראותו כמי שגילה שוויון נפש כלפי התוצאה.

יצוין כי מקרים כדוגמת מקרה זה, הם מקרים בהם גם לפני הרפורמה בעבירות המתה, גזרו בתי המשפט על הנאשמים עונשי מאסר ממושכים (של מעל 10 שנות מאסר), הם נתפסים בעיני הציבור כמקרי רצח לכל דבר ועניין, ותיוג הנאשם כמי שרצח באדישות הולם את חומרתם ואת הפגיעה בערך של חיי אדם.

במקרים המתאימים, ככל שישנה התלבטות, מומלץ להתייעץ עם המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) בטרם קבלת החלטה בדבר סעיף האישום.

4.6.19

תאריך

השיבה